

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 137 L

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i midlertidige lover om tilpasninger
i barnehageloven, opplæringslova,
friskolelova, introduksjonsloven og
integreringsloven for å avhjelpe
konsekvenser av utbrudd av covid-19
(forlengelse av lovene)

Innhold

1	Hovedinnholdet i proposisjonen	5	5	Departementets vurderinger og forslag	10
2	Bakgrunnen for lovforslaget	5	5.1	Midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven	10
2.1	Midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven	5	5.2	Midlertidige lover om tilpasninger i introduksjonsloven og integreringsloven	11
2.2	Midlertidige lover om tilpasninger i introduksjonsloven og integreringsloven	6	6	Økonomiske og administrative konsekvenser	12
3	Gjeldende rett	6	7	Merknader til lovforslaget	13
3.1	Midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven	6		Forslag til lov om endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova, friskolelova, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene)	15
3.2	Midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven	7			
3.3	Midlertidig lov om tilpasninger i integreringsloven	8			
4	Høringen	9			

DET KONGELIGE
KUNNSKAPSDEPARTEMENT

Prop. 137 L

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til lovvedtak)

Endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova, friskolelova, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene)

*Tilråding fra Kunnskapsdepartementet 9. april 2021,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Hovedinnholdet i proposisjonen

Kunnskapsdepartementet legger med dette fram forslag til endringer i de midlertidige lovene om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven, friskoleloven, integreringsloven og introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19. Gjeldende varighet for de midlertidige lovene er 1. juli 2021, med unntak av midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven kapittel 1, som oppheves fra den tid Kongen bestemmer.

Kunnskapsdepartementet foreslår at lovene forlenges til 10. november 2021. For den midlertidige loven om tilpasninger i introduksjonsloven, gjelder forslaget forlengelse av lovens kapittel 2. For øvrig foreslår departementet at lovene videreføres uten innholdsmessige endringer.

2 Bakgrunnen for lovforslaget

2.1 Midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven

Når barnehager og skoler er underlagt begrensninger av smittevern hensyn, har det betydning for hvordan driften kan organiseres. Det ble derfor 27. mars 2020 vedtatt midlertidige forskrifter om tilpasninger i lovgivningen om barnehager og grunnopplæringen med hjemmel i koronaloven. Ved opphevelse av koronaloven ble de midlertidige reglene fastsatt i en midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven. Den midlertidige loven ble lagt fram for Stortinget i Prop. 102 L (2019–2020) *Midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova og friskolelova for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19* og forlenget i i tråd med forslaget i Prop. 8 L (2020–2021) *Endringer i midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova og friskolelova for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av loven)*.

Endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova, friskolelova, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene)

Loven har nå varighet til 1. juli 2021. Den uforutsigbare smittesituasjonen gjør det nødvendig å forlenge varigheten av den midlertidige loven.

Barnehageloven har fra 1. januar 2021 endret paragraf- og kapitellnummerering, se Prop. 96 L (2019–2020) *Endringer i folkehøgskoleloven, barnehageloven og voksenopplæringsloven m.m. (samleproposisjon)*. Det er derfor behov for å endre henvisningene der den midlertidige loven viser til paragraf og kapittel i barnehageloven. Dette innebærer ikke realitetsendringer.

2.2 Midlertidige lover om tilpasninger i introduksjonsloven og integreringsloven

Når samfunnet er underlagt begrensninger av smittevern hensyn, har det betydning for hvordan opplæring i mottak, norsk og samfunnskunnskap og driften av introduksjonsprogrammet kan organiseres. Det ble derfor 27. mars 2020 vedtatt midlertidige forskrifter om tilpasninger i lovgivningen om opplæring i mottak, introduksjonsprogram, introduksjonsstønad og opplæring i norsk og samfunnskunnskap med hjemmel i koronaloven. Ved opphevelse av koronaloven ble de midlertidige reglene fastsatt i en midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven. Den midlertidige loven ble lagt fram for Stortinget i Prop. 103 L (2019–2020) *Midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19*, og ble senere utvidet med de bestemmelsene som nå er kapittel 1 i loven, jf. Prop. 123 L (2019–2020) *Endringer i midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19*. Loven inneholder både bestemmelser som skal sikre at deltagere i ordningene etter introduksjonsloven får et tilbud når utbrudd av covid-19 påvirker gjennomføringen (kapittel 2), og bestemmelser som skal avhjelpe negative konsekvenser av utbrudd på lengre sikt (kapittel 1). Bestemmelsene i kapittel 2 ble vedtatt forlenget i tråd med forslaget i Prop. 9 (2020–2021) *Endringer i midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av loven)* og oppheves 1. juli 2021, mens kapittel 1 oppheves fra den tid Kongen bestemmer. Den uforutsigbare smittesituasjonen gjør det nødvendig å forlenge varigheten av kapittel 2 i den midlertidige loven. Departementet viser også til at det nylig er vedtatt endringer i kapittel 1 for å inkludere flere deltagere i tiltakene som skal avhjelpe konsekvenser av utbrudd på lengre sikt, se Prop. 78 L (2020–2021) *Endringer i midlertidig*

lov om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (integreringspakke II).

Introduksjonsloven ble erstattet av ny integreringslov fra 1. januar 2021. På grunn av overgangsreglene mellom introduksjonsloven og integreringsloven er det likevel en gruppe deltagere som fortsatt følger introduksjonsloven i 2021 og de neste årene. Hovedtrekkene i ordningene opplæring i mottak, introduksjonsprogram, introduksjonsstønad og opplæring i norsk og samfunnskunnskap er de samme i introduksjonsloven og integreringsloven. Begrensningene i samfunnet av smittevern hensyn har dermed den samme betydningen for gjennomføringen og organiseringen av ordningene etter begge lover. En midlertidig lov om tilpasninger i integreringsloven ble lagt fram for Stortinget i Prop. 33 L (2020–2021) *Midlertidig lov om tilpasninger i integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 og lov om endringer i lov om endringer i folkehøgskoleloven, barnehageloven og voksenopplæringsloven m.m. (overgangsregler i barnehageloven)*, og gjelder fram til 1. juli 2021. Den uforutsigbare smittesituasjonen gjør det nødvendig å forlenge varigheten av også denne midlertidige loven.

3 Gjeldende rett

3.1 Midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven

Midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 52 om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova og friskolelova for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 inneholder midlertidige regler på barnehage- og opplæringsområdet. Formålet med loven er at barn, unge og voksne i størst mulig grad skal kunne få ivaretatt sine rettigheter etter barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven, samtidig som det tas hensyn til hva som er mulig når barnehager og skoler er stengt eller er underlagt begrensninger av smittevern hensyn som følge av utbrudd av covid-19.

Reglene om tilpasninger i opplæringsloven gjelder også på Svalbard med de særlige tilpasningene som følger av forskrift 18. januar 2007 nr. 76 om grunnskoleopplæring og videregående opplæring på Svalbard. De øvrige reglene i den midlertidige loven gjelder ikke på Svalbard.

I § 2 i den midlertidige loven er det regler om barnehagelovens anvendelse i perioder hvor

Endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova, friskolelova, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene)

barnehagen er stengt eller driver med begrensninger etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven. Bestemmelsen gjør tilpasninger i reglene om rett til barnehageplass og i tilrettelegging som følger av enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp eller tegnspråkopplæring. Tilpasningene innebærer ikke nye plikter, men adgang til å fravike enkelte regler helt eller delvis i situasjoner hvor barnehagen er stengt eller underlagt andre begrensninger med hjemmel i smittevernloven. Bestemmelsen henviser til retten til barnehageplass i barnehageloven § 12 a og reglene om spesialpedagogisk hjelp og tegnspråkopplæring i barnehageloven kapittel V A, som fra 1. januar 2021 er regulert i barnehageloven § 16 og barnehageloven kapittel VII.

I den midlertidige loven § 3 er det hjemmel til å regulere i forskrift hvem som skal ha tilbud i barnehagen dersom barnehagen ellers er stengt eller har redusert åpnings- og oppholdstid på grunn av smitteverntiltak.

I § 7 er det slått fast at skoleeiere har plikt til å sørge for opplæring så langt som mulig selv om skolene er stengt eller driver med begrensninger etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven. Bestemmelsen gir også hjemmel til å gi regler i forskrift om hvem som skal få opplæring hjemme selv om skolen er åpen, og hvem som skal få opplæring på skolen selv om skolen ellers er stengt eller har redusert åpnings- og oppholdstid på grunn av smitteverntiltak. I § 8 er det regler om opplæringslovens og friskolelovens anvendelse i perioder hvor skolen er stengt eller driver med begrensninger etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven. I bestemmelsen er det gjort tilpasninger i flere regler i opplæringsloven og friskoleloven. Tilpasningene innebærer ikke nye plikter, men adgang til å fravike enkelte regler helt eller delvis i situasjoner hvor skolen er stengt eller underlagt andre begrensninger med hjemmel i smittevernloven. Dette gjelder regler om organisering, enkeltvedtak om tilrettelegging, læremidler, psykososialt miljø, skolefritidsordning, leksehjelp og leirskole.

I §§ 4 og 9 er det regler om foreldrebetaling i barnehager og skolefritidsordninger. Reglene innebærer at foreldre skal betale ordinær pris selv om barnehagen eller skolefritidsordningen har redusert åpningstid på grunn av smitteverntiltak. Dersom virksomheten er stengt med hjemmel i smittevernloven, skal derimot foreldrene ikke betale. Kommunen skal kompensere private barnehager for tapt foreldrebetaling.

I §§ 5 og 6 er det regler om tilskudd til private barnehager og om avkortning av tilskuddet. Kom-

munen skal gi tilskudd til private barnehager som er stengt med hjemmel i smittevernloven, men tilskuddet kan avkortes i enkelte situasjoner.

I § 10 framgår det at ungdom som tas inn til Vg3 påbygging til generell studiekompetanse (påbygg) skoleåret 2020–2021, ikke bruker av retten til videregående opplæring (ungdomsretten) dette skoleåret. Departementet kan i forskrift fastsette tilsvarende utvidelse som i første ledd for ungdom som tas inn til Vg3 påbygg skoleåret 2021–2022. I § 11 er det gitt en betinget rett til inntak til Vg4 påbygg skoleåret 2020–2021 for de som ikke har bestått fag- og svenneprøven. Departementet har sendt på høring et forslag om å videreføre unntaksordningene for Vg3 og Vg4 påbygg også for de som tas inn til påbygg skoleåret 2021–2022. Fordi den midlertidige utvidelsen av ungdomsretten vil ha virkning for videre opptak også etter at de midlertidige reglene er opphevet, har departementet også foreslått at opplæringsloven får en bestemmelse om bruk av retten til opplæring for de som ble tatt inn til Vg3 påbygg de aktuelle skoleårene.

I § 12 er det gitt hjemmel til Utdanningsdirektoratet til å behandle personopplysninger dersom det er nødvendig i forbindelse med eksamen gjennomføring i en smittesituasjon.

I § 13 er det fastsatt at den midlertidige loven oppheves 1. juli 2021.

3.2 Midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven

Midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 53 om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 er todelt. Loven inneholder både bestemmelser som skal sikre at deltagere i ordningen etter introduksjonsloven får et tilbud når utbrudd av covid-19 påvirker gjennomføringen (kapittel 2), og bestemmelser som skal avhjelpe negative konsekvenser av utbrudd på lengre sikt (kapittel 1). Bestemmelsene i kapittel 2 oppheves 1. juli 2021, mens kapittel 1 oppheves fra den tid Kongen bestemmer. Stortinget har nylig vedtatt endringer i kapittel 1, for å gjennomføre tiltak i integreringspakke II, se Prop. 78 L (2020–2021).

Kapittel 2 inneholder tilpasninger i introduksjonslovens regler om opplæring i mottak, introduksjonsprogram, introduksjonsstønad og opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Utgangspunktet for alle tilpasningene er at kommunen skal sørge for at deltagerne får et tilbud, med mindre det ikke er mulig å gi et tilbud via digitale hjelpemidler eller på andre måter.

Endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova, friskolelova, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene)

Formålet med kapittel 2 er at deltagere i ordningene etter introduksjonsloven i størst mulig grad skal kunne få et tilbud etter loven når utbrudd av covid-19 påvirker gjennomføringen. Kapittel 2 gjelder kommuner og deltagere i opplæring i mottak, introduksjonsprogram og opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter introduksjonsloven med forskrifter.

Tilpasninger i reglene om opplæring i mottak reguleres i § 6. Det følger av bestemmelsen at kommunen skal sørge for at deltagere i opplæring i norsk og opplæring i norsk kultur og norske verdier etter introduksjonsloven kapittel 4 A får opplæring uavhengig av om undervisningsstedet er stengt eller driver med begrensninger etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven som følge av utbrudd av covid-19, med mindre det ikke er mulig å tilby opplæringen via digitale hjelpemidler eller på andre måter. Dersom deltagerne ikke kan gjennomføre opplæringen som følge av utbrudd av covid-19, opphører deltagerens plikt midlertidig, og resterende timer opplæring gjennomføres når begrensningene er bortfalt, forutsatt at den enkelte fortsatt er omfattet av målgruppen for opplæringen på det tidspunktet.

Tilpasninger i reglene om introduksjonsprogram og introduksjonsstønad reguleres i §§ 7 og 8. Kommunen skal sørge for at deltagere i introduksjonsprogram får et tilbud, med mindre det under utbrudd av covid-19 ikke er mulig å gi et tilbud via digitale hjelpemidler eller på andre måter. Kommunen kan tilby introduksjonsprogram på deltid i denne perioden. Det framgår også av § 7 at fravær fra introduksjonsprogrammet som følge av utbrudd av covid-19 skal legges til programmets varighet. Ved deltagelse på deltid skal differansen mellom det som tilbys, og det som tilsvarende fulltid, legges til programmets varighet. Kommunen skal etter § 8 utbetale introduksjonsstønad uavhengig av fravær som følge av utbrudd av covid-19. Kommunen kan ikke gjøre trekk i eller kreve tilbakebetalt introduksjonsstønad for perioder hvor det ikke har vært tilbudt introduksjonsprogram eller det har vært redusert tilbud som følge av utbrudd av covid-19.

Tilpasninger i reglene om opplæring i norsk og samfunnskunnskap reguleres i § 9. Det følger av bestemmelsen at kommunen skal sørge for at deltagere i opplæring i norsk og samfunnskunnskap får opplæring uavhengig av om opplæringsstedet er stengt eller driver med begrensninger etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven som følge av utbrudd av covid-19, med mindre det ikke er mulig å tilby opplæringen via digitale hjelpemidler eller på andre måter. Kommu-

nen kan avgjøre at hjemmearbeid skal regnes som gjennomførte timer opplæring i norsk og samfunnskunnskap. Deltagere som ikke får et opplæringstilbud som følge av utbrudd av covid-19, får forlenget fristen for rett til deltagelse i opplæringen tilsvarende den perioden det ikke er mulig å delta.

I § 10 er det fastsatt at kapittel 2 oppheves 1. juli 2021.

3.3 Midlertidig lov om tilpasninger i integreringsloven

Midlertidig lov 18. desember 2020 nr. 154 om tilpasninger i integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 inneholder midlertidige regler på integreringsområdet. Formålet med loven er at deltagere i ordningene etter integreringsloven i størst mulig grad skal få et tilbud etter loven når utbrudd av covid-19 påvirker gjennomføringen.

I § 2 i den midlertidige loven er det fastsatt at kommunen skal sørge for at deltagere i opplæring i mottak etter integreringsloven § 5 får opplæring uavhengig av om undervisningsstedet er stengt eller driver med begrensninger etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven som følge av utbrudd av covid-19, med mindre det ikke er mulig å tilby opplæringen via digitale hjelpemidler eller på andre måter. Plikten til å delta i opplæring etter integreringsloven § 5 opphører midlertidig dersom deltagerne ikke kan gjennomføre opplæringen som følge av utbrudd av covid-19. Resterende timer opplæring skal gjennomføres når begrensninger for undervisningsstedet etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven som følge av utbrudd av covid-19 er bortfalt, forutsatt at den enkelte fortsatt er omfattet av målgruppen etter integreringsloven § 5 på det tidspunktet.

I § 3 er det slått fast at kommunen skal sørge for at det gis tilbud om kompetansekartlegging etter integreringsloven §§ 6 og 10 under utbrudd av covid-19, med mindre det ikke er mulig å gi et tilbud via digitale hjelpemidler eller på andre måter. Fylkeskommunen skal sørge for at det gis tilbud om karriereveiledning etter integreringsloven § 11 under utbrudd av covid-19, med mindre det ikke er mulig å gi et tilbud via digitale hjelpemidler eller på andre måter. Dersom det ikke gis et tilbud etter integreringsloven §§ 6, 10 og 11 som følge av utbrudd av covid-19, skal kompetansekartlegging og karriereveiledning gjennomføres når det er mulig.

I §§ 4 og 5 er det regler om introduksjonsprogram og introduksjonsstønad. Kommunen

Endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova, friskolelova, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene)

skal sørge for at deltagere i introduksjonsprogram etter integreringsloven kapittel 4 får et tilbud, med mindre det under utbrudd av covid-19 ikke er mulig å gi et tilbud via digitale hjelpemidler eller på andre måter. Kommunen kan tilby introduksjonsprogram på deltid i perioden med utbrudd av covid-19. Fravær fra introduksjonsprogrammet som følge av utbrudd av covid-19 skal legges til programmets varighet. Ved deltagelse på deltid skal differansen mellom det som tilbys, og det som tilsvare program på fulltid, legges til programmets varighet. Videre skal kommunen utbetale introduksjonsstønad etter integreringsloven kapittel 5 uavhengig av fravær som følge av utbrudd av covid-19. Kommunen kan ikke gjøre trekk i eller kreve tilbakebetalt introduksjonsstønad for perioder hvor det ikke har vært tilbudt introduksjonsprogram eller det har vært redusert tilbud som følge av utbrudd av covid-19.

Etter § 6 skal kommunen og fylkeskommunen sørge for at deltagere i opplæring i norsk og samfunnskunnskap etter integreringsloven kapittel 6 får opplæring uavhengig av om undervisningsstedet er stengt eller driver med begrensninger etter enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven som følge av utbrudd av covid-19, med mindre det ikke er mulig å tilby opplæringen via digitale hjelpemidler eller på andre måter. Kommunen kan avgjøre at hjemmearbeid skal regnes som gjennomførte timer opplæring i samfunnskunnskap. Fristen for rett til deltagelse i opplæring i norsk og samfunnskunnskap for deltagere som ikke får et opplæringstilbud som følge av utbrudd av covid-19, forlenges tilsvarende den perioden det ikke er mulig å delta.

I § 7 er det fastsatt at den midlertidige loven oppheves 1. juli 2021.

4 Høringen

Forslag om å forlenge de midlertidige lovene om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven, friskoleloven, integreringsloven og introduksjonsloven (kapittel 2) for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 ble sendt på høring 2. mars 2021. Høringsfristen var 8. mars 2021. Det ble satt en ekstraordinær kort frist fordi det haster å få fremmet et lovforslag om forlengelse før loven oppheves. I høringen foreslo departementet å forlenge de midlertidige lovene fram til 10. november 2021. For den midlertidige loven om tilpasninger i introduksjonsloven, gjaldt forslaget forlen-

gelse av lovens kapittel 2. Departementet foreslo for øvrig at lovene videreføres uten innholdsmessige endringer.

Høringen ble sendt til følgende instanser:

Arbeids- og velferdsdirektoratet
Barneombudet
Foreldreutvalget for barnehager
Foreldreutvalget for grunnsopplæringen
Integrerings- og mangfoldsdirektoratet
Kompetanse Norge
Statsforvalterne
Utdanningsdirektoratet
Utlendingsdirektoratet

Sametinget

Abelia
Elevorganisasjonen
Fagforbundet
Fagforum for kommunalt flyktningsarbeid
Friskolenes kontaktforum
Interesseorganisasjonen for kommunal voksenopplæring
Kirkelig arbeidsgiver- og interesseorganisasjon KS
Nasjonalt senter for flerkulturell opplæring
Norsk Lektorlag
PBL (Private Barnehagers Landsforbund)
Samarbeidsrådet for yrkesopplæring
Skolelederforbundet
Skolenes Landsforbund
Utdanningsforbundet

Høringen ble også lagt ut på regjeringen.no.

Departementet mottok realitetsuttalelser fra tolv høringsinstanser. Foreldreutvalget for barnehager og Foreldreutvalget for grunnsopplæringen ga et felles hørings svar. Følgende høringsinstanser har uttalt seg i høringen:

Foreldreutvalget for barnehager
Foreldreutvalget for grunnsopplæringen
Statsforvalteren i Innlandet

Jussbuss
EL og IT forbundet
Kristne Friskolers Forbund
KS
Norsk Lektorlag
PBL (Private Barnehagers Landsforbund)
Skolelederforbundet
Skolenes Landsforbund
Utdanningsforbundet

Endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova, friskolelova, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene)

Seks instanser støtter hovedintensjonen bak forslaget. To høringsinstanser uttaler seg om forslaget, men tar ikke stilling til om de er for eller imot. Fire høringsinstanser har ikke merknader til forslaget. De som støtter hovedintensjonen bak forslaget er *Foreldreutvalgene for grunnopplæringen og barnehager (FUG og FUB)*, *KS*, *Utdanningsforbundet*, *PBL (Private Barnehagers Landsforbund)* og *Skolelederforbundet*. Flere av disse høringsinstansene uttaler at de er enige i at den uforutsigbare smittesituasjonen gjør det nødvendig å forlenge de midlertidige reglene fram til 10. november 2021. Flere understreker at reglene i loven, i kombinasjon med covid-19-forskriften og veiledere om smittevern, i all hovedsak har fungert etter sin hensikt, og at behovet for disse midlertidige reglene etter alt å dømme ikke vil opphøre 1. juli 2021. Noen peker på at det er nødvendig å forlenge den midlertidige loven, men at de ikke ønsker at reglene skal gjelde lenger enn nødvendig.

Utdanningsforbundet støtter forslaget og uttaler blant annet følgende:

Utdanningsforbundet ser at den uforutsigbare smittesituasjonen gjør det nødvendig å forlenge de midlertidige reglene uten innholdsmessige endringer fram til 10. november 2021. Vi støtter derfor forslaget. [...] Kunnskapsdepartementet viser i høringsnotatet til at forslaget om forlengelse av reglene i seg selv ikke antas å få betydelige økonomiske og administrative konsekvenser. Departementet legger imidlertid til grunn at det vil være ekstraordinære kostnader knyttet til ekstra bemanning, smitteverktstyr [sic], renhold mv., så lenge barnehagene og skolene må forholde seg til smitteverntiltak. Utdanningsforbundet støtter denne vurderingen.

KS mener det ikke er nødvendig å gi en generell utvidelse i ungdomsretten for de som tas inn til Vg3 påbygg, og at det vil være tilstrekkelig med en rett til læreplass. Ellers støtter *KS* høringsforslaget og uttrykker dette slik i sin høringsuttalelse:

KS støtter behovet for forlengelse av de midlertidige bestemmelsene, og viser til at utbrudd av mutert virus gjør situasjonen mer uforutsigbar og kan føre til behov for forlengelse av smitteverntiltak og tilpasninger i tilbud. Samtidig vil *KS* understreke at kommunesektoren legger stor vekt på å sikre at særlig barn og unge får best mulig opplæring, omsorg og utviklings-

muligheter til tross for pandemien og smitteverntiltakene.

EL og IT Forbundet kommenterer ikke forslaget, men har gitt innspill om at det bør være en generell rett til inntak til Vg4 påbygging til generell studiekompetanse slik at alle som starter opp, får fullføre året også selv om de ikke består prøven.

Kristne Friskolers Forbund uttaler følgende:

Nå når diverse skoler godkjent etter voksenopplæringsloven kap. 4 er flyttet til kap. 6A i friskoleloven, vil det være en fordel om loven presiserte at også disse skolene skal omfattes av den midlertidige loven som nå foreslås forlenget.

Jussbuss tar ikke stilling til høringsforslaget, men uttaler at det bør gis fritak fra kravene om gjennomført opplæring i norsk og samfunnskunnskap og avsluttende prøve for å få permanent oppholdstillatelse, i tilfeller der opplæring ikke lar seg gjennomføre fysisk eller digitalt.

5 Departementets vurderinger og forslag

5.1 Midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven

Slik smittesituasjonen er nå, kan de fleste barnehager og skoler ha åpent. Lokalt kan det likevel oppstå situasjoner med økt smitte hvor det er nødvendig med midlertidig stenging av lokalene eller redusert oppholds- og åpningstid for å begrense kontakten. I skolen betyr det at opplæringen helt eller delvis må gis hjemme, blant annet ved hjelp av digital undervisning. Det følger av forskrift 27. mars 2020 nr. 470 om smitteverntiltak mv. ved koronautbruddet (covid-19-forskriften) § 12b at barnehager og skoler skal drives smittevernfaglig forsvarlig. Med smittevernfaglig forsvarlig drift menes at det blant annet er iverksatt tiltak som bidrar til at syke personer ikke er i virksomheten, hygienetiltak og kontaktreducerende tiltak. Nasjonale myndigheter har gitt ut veiledere om smittevernfaglig forsvarlig drift for barnehager, grunnskoler og videregående skoler. I smittevernveilederne er det gitt råd om ulike tiltak som kan iverksettes avhengig av smittesituasjonen. Dette er gjort gjennom en såkalt trafikklensmodell inndelt i grønt, gult og rødt tiltaksnivå.

Endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova, friskolelova, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene)

Det er grunn til å anta at det lokalt kan oppstå behov for kortvarige stenginger og andre inngripende smitteverntiltak også etter 1. juli 2021. I tillegg er det uforutsigbart hvordan smittesituasjonen vil utvikle seg, og det kan dermed ikke utelukkes at det også kan bli behov for nasjonale smitteverntiltak som påvirker barnehager og skoler. Det er dermed fortsatt behov for å ha regler som bidrar til at barn, unge og voksne i størst mulig grad skal få ivaretatt sine rettigheter etter barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven, samtidig som det gis rom for nødvendige tilpasninger til en situasjon med inngripende smitteverntiltak.

EL og IT Forbundet har gitt innspill om at det bør være en generell rett til inntak til Vg4 påbygg slik at alle som starter opp, får fullføre året også selv om de ikke består prøven. Etter departementets vurdering er det ikke hensiktsmessig å åpne for at både den generelle retten til videregående opplæring og retten til påbygg etter oppnådd fag- eller svennebrev kan være brukt opp uten at vedkommende får studie- eller yrkeskompetanse. Departementet viser dessuten til at fristen for å bestå fag- eller svenneprøven er satt til 1. november fordi normal praksis er at de som slutter før 1. november, ikke anses for å ha brukt av retten.

KS mener det ikke er nødvendig å gi en generell utvidelse i ungdomsretten for de som tas inn til Vg3 påbygging. Nærmere bestemt mener *KS* at de som går Vg3 påbygg nå, senere kan søke læreplass med ungdomsrett, men ikke gjøre omvalg til nytt Vg1 eller Vg2.

At de som har ungdomsrett igjen etter § 10 i den midlertidige loven, kan ha rett til omvalg etter de ordinære reglene, ble presisert i merknad til bestemmelsen i Prop. 8 L (2020–2021). Den første høringen omtalte ikke omvalg direkte. Samtidig mener departementet at lovteksten hele tiden har vært klar på at de det gjelder, ikke bruker av ungdomsretten. Etter departementets vurdering er det ikke grunn til å gjøre om på ordningen for de som går Vg3 påbygg skoleåret 2020–2021, eller å justere unntaksordningen for de som tas inn til Vg3 påbygg skoleåret 2021–2022.

Noen høringsinstanser viser til innspill i tidligere runder. Departementet viser til departementets vurderinger i forbindelse med opprinnelig vedtakelse og senere forlengelse av lovene. Se Prop. 102 L (2019–2020) og Prop. 8 L (2020–2021) for kommentarer til høringsinnspillene.

Kunnskapsdepartementet foreslår på denne bakgrunnen å forlenge den midlertidige loven om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven uten realitetsendringer fram til

10. november 2021. Dette gir barnehagene og skolene nødvendig forutsigbarhet ved oppstarten av høstsemesteret. Opphørstidspunktet 10. november sikrer også at loven ikke automatisk opphører å gjelde i perioden Stortinget ikke er samlet (juni til oktober) dersom det skulle være et behov for forlengelse. Fra Stortinget samles til 10. november vil det være tilstrekkelig tid til eventuell ny komitébehandling, første- og annengangsbehandling og sanksjonering.

Reglene i den midlertidige loven åpner for avvik fra enkelte av reglene i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven. Slik reglene er utformet, åpner de bare for tilpasninger som følge av smitteverntiltak. Selv om loven forlenges, vil det derfor ikke åpnes for tilpasninger lenger enn den perioden hvor det er smitteverntiltak som påvirker driften av barnehager og skoler.

Departementet presiserer at skoler godkjent etter kapittel 6A i friskoleloven omfattes av den midlertidige loven om tilpasninger i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven så langt det passer. Imidlertid er det en del av bestemmelsene i loven som kun gjelder for grunnskole og videregående skole. Departementet viser i denne sammenheng til at det i § 8 kun er tilpasningene som følger av bokstav a og d som gjelder for kapittel 6A-godkjente skoler.

Fra 1. januar 2021 har barnehageloven ny paragraf- og kapittelnummerering, og de fleste av reglene i loven har ny plassering. Retten til barnehageplass er flyttet fra barnehageloven § 12 a til § 16, mens reglene om spesialpedagogisk hjelp og tegnspråkopplæring er flyttet fra barnehageloven kapittel V A til kapittel VII. Departementet foreslår derfor å oppdatere lovhenvisingene til barnehageloven i den midlertidige loven § 2.

5.2 Midlertidige lover om tilpasninger i introduksjonsloven og integreringsloven

Smittesituasjonen er uforutsigbar. Det kan oppstå situasjoner med økt smitte hvor det er nødvendig med inngripende smitteverntiltak, for eksempel midlertidig stenging eller andre tiltak for å begrense kontakten mellom deltagerne i ordningene etter introduksjonsloven og integreringsloven. Det er grunn til å anta at det lokalt kan oppstå behov for stenginger og andre inngripende smitteverntiltak også etter 1. juli 2021. Det kan heller ikke utelukkes at det kan bli behov for nasjonale smitteverntiltak som påvirker ordningene etter introduksjonsloven og integreringsloven. Det er dermed behov for fortsatt å ha

regler som bidrar til at deltagerne i størst mulig grad skal få ivaretatt sine rettigheter etter introduksjonsloven og integreringsloven, samtidig som det gis rom for nødvendige tilpasninger til en situasjon med inngripende smitteverntiltak.

Innholdsmessig har de midlertidige reglene fungert godt. By- og regionforskningsinstituttet NIBR (NIBR) evaluerer integreringspakken og midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven på oppdrag fra Kunnskapsdepartementet. De har så langt gjennomført en underveisevaluering av om eksisterende tiltak i integreringspakken og ny midlertidig lov benyttes av kommunene, og om tiltakene vurderes som tilstrekkelige, forståelige og anvendelige (NIBR-notat 2021:101). NIBR skal også innen juni 2021 levere en mer helhetlig evaluering av hvordan integreringspakken og midlertidig lov har påvirket kommunenes integreringsarbeid under pandemien.

Funnene i underveisevalueringen er blant annet basert på en spørreundersøkelse hvor i underkant av 150 kommuner har svart. NIBR finner at muligheten for å redusere eller avlyse tilbud til målgruppene grunnet covid-19 har blitt benyttet av halvparten av kommunene som har svart, når det gjelder opplæring i mottak og opplæring i norsk og samfunnskunnskap. 70 prosent av kommunene har måttet redusere eller avlyse tilbud for introduksjonsprogramdeltagere. Over 60 prosent av kommunene har hatt behov for å utbetale full stønad til deltagere som ikke har blitt tilbudt introduksjonsprogram på fulltid som følge av covid-19. Fire av fem kommuner som har svart, mener at reglene for de ulike tiltakene i den midlertidige lovens kapittel 1 og 2 var forståelige og anvendelige.

Det er få høringsinstanser som kommenterer forslaget om forlengelse av lovene på integreringsfeltet.

Jussbuss mener at det bør gis fritak fra kravene om gjennomført opplæring i norsk og samfunnskunnskap og avsluttende prøve for å få permanent oppholdstillatelse i tilfeller der opplæring ikke lar seg gjennomføre fysisk eller digitalt. Departementet vil påpeke at vilkårene for permanent oppholdstillatelse ikke følger av introduksjonsloven. Videre vil departementet bemerke at periodene der det ikke er mulig å delta i opplæring trolig vil være av kort varighet, i tillegg til at det gis forlenget frist for rett til gratis opplæring.

For øvrig vil departementet vise til departementets vurderinger i forbindelse med opprinnelig vedtakelse og senere forlengelse av lovene. Se Prop. 103 L (2019–2020), Prop. 9 L (2020–2021) og Prop. 33 L (2020–2021).

Kunnskapsdepartementet foreslår på denne bakgrunnen å forlenge varigheten av den midlertidige loven om tilpasninger i integreringsloven og kapittel 2 i den midlertidige loven om tilpasninger i introduksjonsloven uten endringer. Departementet foreslår å forlenge varigheten til 10. november 2021. Dette vil gi stabile rammer og nødvendig forutsigbarhet for kommuner og deltagere i ordningene etter introduksjonsloven og integreringsloven ved oppstarten av høstsemesteret. Opphørstidspunktet 10. november sikrer også at loven ikke automatisk opphører å gjelde i perioden Stortinget ikke er samlet (juni til oktober) dersom det skulle være et behov for forlengelse. Fra Stortinget samles til 10. november vil det være tilstrekkelig tid til eventuell ny komitébehandling, første- og annengangsbehandling og sanksjonering.

Reglene i de midlertidige lovene åpner for avvik fra enkelte av reglene i introduksjonsloven og integreringsloven. Slik reglene er utformet, åpner de bare for tilpasninger som er nødvendige på grunn av smitteverntiltak. Selv om lovene forlenges, åpnes det ikke for avvik lenger enn det som er nødvendig på grunn av utbrudd av covid-19.

6 Økonomiske og administrative konsekvenser

I høringsnotatet viste departementet til at forslaget om forlengelse av tilpasningene i reglene i barnehageloven, opplæringsloven og friskoleloven i seg selv ikke antas å få betydelige økonomiske og administrative konsekvenser. Så lenge det er smitteverntiltak som skolene og barnehagene må forholde seg til, vil det likevel være ekstraordinære kostnader knyttet til ekstra bemanning, smittevernutstyr, renhold m.m. Hva de konkrete konsekvensene blir for den enkelte barnehagen og skolen, er avhengig av tilgjengelig personell, hva de har av utstyr og hvilket nivå smitteverntiltakene skal være på, jf. trafikkllysmodellen. Hva de økonomiske konsekvensene vil være av bestemmelsene om kompensasjon for tapt foreldrebetaling og tilskudd, vil avhenge av hvor mange og i hvor lang tid barnehagene eller skolefritidsordningene er stengt. Dersom alle barnehager blir stengt en uke, utgjør dette om lag 163 mill. kroner i tapt foreldrebetaling. Dersom alle skolefritidsordninger i offentlig finansierte skoler blir stengt en uke, utgjør det om lag 93 mill. kroner i tapt foreldrebetaling.

Unntaket i § 10 innebærer at ungdom som tar Vg3 påbygg før læretid, og som ikke tidligere har

Endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova, friskolelova, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene)

foretatt omvalg, istedenfor å velge læretid innenfor aktuelt programområde kan velge et nytt utdanningsprogram på Vg1. Vedkommende vil da ha rett til tre nye år med videregående opplæring. Et eventuelt økt omfang av omvalg kan gi fylkeskommunene økte kostnader. Departementet viser til at retten til omvalg følger av andre bestemmelser og ikke endres av det midlertidige unntaket. Det er vanskelig å anslå hvordan en midlertidig utvidelse av ungdomsretten vil påvirke antall ungdom som gjør omvalg. Etter departementets vurdering er det rimelig å legge til grunn at det er få ungdommer som vil ønske å gjennomføre videregående opplæring to ganger, og at det sannsynligvis vil være få som ønsker å gjennomføre et nytt opplæringsløp etter å ha oppnådd studiekompetanse gjennom påbygg. Departementet viser ellers til vurderingene av økonomiske og administrative konsekvenser av forslaget i Prop. 102 L (2019–2020), og legger til grunn at bestemmelsen ikke vil medføre vesentlige økonomiske eller administrative kostnader for fylkeskommunene.

Departementet viser for øvrig til omtale av økonomiske og administrative konsekvenser i Prop. 102 L (2019–2020) og Prop. 8 L (2020–2021).

I høringsnotatet viste departementet til at forslaget om forlengelse av tilpasningene i reglene i introduksjonsloven og integreringsloven ikke antas å få vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser. For de fleste kommuner og deltagere vil ordningene kunne gjennomføres tilnærmet normalt, med smitteverntiltak. Lokalt kan det oppstå behov for mer inngripende smitteverntiltak, som for eksempel stenginger, men departementet vurderer ikke at slike tiltak vil ha vesentlige økonomiske og administrative konsekvenser.

Departementet viser for øvrig til omtale av økonomiske og administrative konsekvenser i Prop. 103 L (2019–2020), Prop. 9 L (2020–2021) og Prop. 33 L (2020–2021). Departementet viser endelig til budsjettforslag i Prop. 79 S (2020–2021)

Endringer i statsbudsjettet 2021 (økonomiske tiltak i møte med pandemien), som er relevant for den nylige endringen i midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven kapittel 1, jf. Prop. 78 L (2020–2021).

7 Merknader til lovforslaget

Midlertidig lov om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova og friskolelova for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19

Til § 2 bokstav a og b

Henvisningene til bestemmelsen i barnehageloven om barnehageplass og reglene om spesialpedagogisk hjelp og tegnspråkopplæring endres fordi disse bestemmelsene har fått ny plassering i barnehageloven fra 1. januar 2021. Dette er en rent teknisk endring som ikke endrer innholdet i bestemmelsene.

Til § 13 andre ledd

Endringen innebærer at loven forlenges og oppheves 10. november 2021, i stedet for 1. juli 2021.

Til midlertidig lov om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 § 10 andre ledd

Endringen innebærer at kapittel 2 i loven forlenges og oppheves 10. november 2021, i stedet for 1. juli 2021.

Til midlertidig lov om tilpasninger i integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 § 7

Endringen innebærer at loven forlenges og oppheves 10. november 2021, i stedet for 1. juli 2021.

Endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova, friskolelova, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene)

Kunnskapsdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et fremlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova, friskolelova, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak til lov om endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova, friskolelova, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag

til lov om endringer i midlertidige lover om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova, friskolelova, introduksjonsloven og integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 (forlengelse av lovene)

I

I midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 52 om tilpasninger i barnehageloven, opplæringslova og friskolelova for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 gjøres følgende endringer:

§ 2 bokstav a skal lyde:

- a) Retten til å benytte seg av barnehageplassen etter barnehageloven § 16 gjelder med de begrensningene som følger av enkeltvedtak eller forskrifter med hjemmel i smittevernloven.

§ 2 bokstav b første punktum skal lyde:

- b) Barnehageeiere kan bare gjøre tilpasninger i tilrettelegging som følger av enkeltvedtak om spesialpedagogisk hjelp eller tegnspråkkopplæring med hjemmel i barnehageloven kapittel VII, dersom det kan godtgjøres at det er nødvendig og forsvarlig.

§ 13 andre ledd skal lyde:

Loven oppheves 10. november 2021.

II

I midlertidig lov 26. mai 2020 nr. 53 om tilpasninger i introduksjonsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 skal § 10 andre ledd lyde:

Kapittel 2 trer i kraft straks og oppheves 10. november 2021.

III

I midlertidig lov 18. desember 2020 nr. 154 om tilpasninger i integreringsloven for å avhjelpe konsekvenser av utbrudd av covid-19 skal § 7 lyde:

Loven trer i kraft 1. januar 2021 og oppheves 10. november 2021.

IV

Loven trer i kraft straks.
